בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', ה' בניסן תשס"ה (14 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

עניינו של ליל-הסדר:

אתמול למדנו בעניין תחילת ההגדה, זמנה וסיבתה. עתה יש לשאול, **מהו עניינו של ליל-הסדר**? מה היה שם בתחילת הדרך, ואיך התפתח ונעשה להגדה שאנו מכירים כיום? המקור הראשוני, כאמור, לליל-הסדר, בגמרא בפרק 'ערבי פסחים'. פרופ' יוסף תבורי בספרו 'פסח דורות' מלמד איך הפך ליל-הסדר מערב שעניינו אכילה, ובצידו גם מלל, לערב שהאכילה והמלל משתלבים יחד. כדוגמת "מצה זו" שאומרים כאשר מביאים את המצה לשולחן, וכן כל כיוצ"ב.

מדוע, אם כן, **ערבבו בין המלל לאכילה**? מדוע אין אוכלים ואז מדברים, או להיפך? אחת הדעות המקובלות לשאלה זו, היא ההשפעה הזרה, ההשפעה מהעולם היווני, (כאמור, ככל הנראה התפתחה ההגדה בתקופת החשמונאים, תקופה שבה רוח הפילוסופיה היוונית נשבה בעולם). בעולם היווני היה מקובל לערוך דיונים פילוסופיים מעמיקים סביב הארוחה. כגון: כאשר עסקו בשתיית היין, היו דנים ארוכות מאוד בעניינו של היין, טוב או רע, השפעתו על האדם, וכו'. או כאשר הגיע המשרת עם האוכל היו דנים על עבדות ובני חורין, וכיוצא באלו הדברים. כך גם בהגדה של פסח, לקחו רעיון זה, וכאשר הביאו לשולחן מאכל מסוים, התחילו לדבר על מאכל זה "על שום מה".

מבנה ההגדה

במשנה מופיע תוכן ההגדה: 1."מה נשתנה"; 2. "ארמי עובד אבי"; 3. "פסח מצה ומרור";

4. "לפיכך אנו חייבים".

זהו מבנה ההגדה כפי שהיה בתקופת המשנה, ותו לא! שאר הדברים שאנו אומרים בליל-הסדר התווספו יותר מאוחר. מה עניינם של התוספות? מתי נתווספו? ועוד מדוע מצטטים את רבן גמליאל, במקום לדבר על "פסח מצה ומרור", שזה בעצם מה שהוא אמר לעשות? נראה שאין קשר בין הדברים בהגדה. אין חוט שזור לאורך כל ההגדה, אלא עם השנים מתווספים עוד ועוד טקסטים להגדה. עם הדורות הטקסט הולך ומתהווה, ונותן מענה לדרישות בתוך עם-ישראל. עד כדי כך, שאלף שנה אחרי תחילת ההגדה, עוד מתווספים טקסטים. עם השנים הולך הטקסט ומתפתח בשונה במקומות שונים. על קושיות הילדים ישנן שתי תשובות בהגדה כיום: **1.** "עבדים היינו", ו-**2.** "מתחילה עובדי עבודה זרה היו אבותינו". מתברר שבעצם אלו שתי תשובות שונות שהאחת הייתה בהגדה הירושלמית, ואחת הייתה בהגדה הבבלית.

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי." [תהלים "א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 18^{45}	(י-ם): 18^{33}	(ת"א): 18^{48}	(חיפה): 18^{40}
צאת השבת	(ב"ש): 19^{44}	(י-ם): 19^{46}	(ת"א): 19^{48}	(חיפה): 19^{48}

פרשת השבוע: **"מצרע"** [ויקרא י"ד 1 – ט"ו 33]

יום נעים ושבת שלום!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

יום ה', ה' בניסן תשס"ה (14 באפריל)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

הקטע "הא לחמא עניא", לא מופיע לפני המאה ה- 9 למניינם. זהו קטע בעייתי מאוד:

1. מסבירים מה הן המצות לפני שהילד שאל; **2.** מזמינים אורחים לסעודה, כאשר עצם האכילה עוד רחוקה מאוד; **3.** מדברים על העתיד, על שנה הבאה, זה לא שייך עדיין; ו- **4.** הטקסט בארמית. מה הוא הטקסט המשונה הזה? ומה הוא עושה כאן? נדמה שזהו קטע אלטרנטיבי למי שלא מבין עברית, למי שלא מלומד ולא מסוגל לקרוא את כל ההגדה. כאן בקטע זה, הכתוב בלשונו, ימצא היהודי הפשוט את תמצית ההגדה כולה.

http://www.nafkamina.org/shiurim/shinan/hagada1.doc

"לו עמי שומע לי, ישראל בדרכַי יהלֵכו. כמעט אויביהם אכניע, ועל צריהם אשיב ידי."[תהלים "א]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 18^{45}	(י-ם): 18^{33}	(ת"א): 18^{48}	(חיפה): 18^{40}
צאת השבת	(ב"ש): 19^{44}	(י-ם): 19^{46}	(ת"א): 19^{48}	(חיפה): 19^{48}

פרשת השבוע: **"מצרע"** [ויקרא י"ד 1 – ט"ו 33]

יום נעים ושבת שלום!

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל.